

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/118/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116225491
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8116225491.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Koval'ovej v právnej veci žalobkyne I. T., nar. XX.X.XXXX, bytom B. XX, XXX XX V., zastúpenej JUDr. Annou Kuchárovou, Veselá 1, 080 01 Prešov, proti žalovanej Q. U., nar. XX.X.XXXX, B. 15, XXX XX V., zastúpenej spoločnosťou IURISTICO s.r.o., advokátska kancelária, Cimborkova 13, 040 01 Košice, o absolútnu neplatnosť závetu, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 11.6.2019 č.k. 13C242/2016 - 169 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovanej sa priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaná má nárok voči žalobkyňi na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou doručenou súdu 9.12.2016 sa žalobkyňa domáhala, aby súd vydal rozsudok, ktorým by určil, že závet poručiťky U. S., rod. H., bytom Z. XXX, zo dňa X.júla XXXX, spísaný pod názvom „Testament“ je absolútne neplatný.

3. Žalobu odôvodnila tým, že ako dedička bola (notárkou JUDr. S. V. v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. XXD/XXX/XXXX, P. XX/XXXX) odkázaná na podanie žaloby o absolútnu neplatnosť závetu v lehote do 30 dní od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania. Uviedla, že v doterajšom dedičskom konaní pred notárkou namietala neplatnosť právnych úkonov, a to listiny o vydedení (pozn. súdu: zo dňa 15.6.2006) a tiež absolútnu neplatnosť závetu s tým, že neplatnosť listiny o vydedení bola určená výrokom rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16C/137/2012-89 zo dňa 7.5.2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13.6.2013. V žalobe ďalej uviedla skutkové tvrdenia (dôvody), z ktorých odvodzuje neplatnosť dotknutého závetu, a v rámci dôkazných návrhov, okrem iného, navrhla pripojiť aj dedičský spis Okresného súdu Prešov sp. zn. 35D/122/2012.

4. Žalovaná so žalobou nesúhlasila a navrhla ju zamietnuť. V písomnom vyjadrení k žalobe uviedla, že uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 35D 122/2012 zo dňa 22.11.2016 v právnej veci prejednávania dedičstva po poručiťke U. S., rod. H., súd prerušil konanie a odkázal dedičku zo zákona p. I. T. (žalobkyňu), aby osobne alebo v zastúpení podala žalobu na príslušný súd o určenie absolútnej neplatnosti resp. neplatnosti listiny s názvom „Testament“, ktorá bola spísaná a podpísaná vlastnou rukou poručiťky v V. dňa 1.7.1997 s tým, aby tento okresný súd rozhodol o tom, že hore uvedená listina

je neplatná v zmysle ustanovení § 37, 38, 39 a 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to v lehote do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia.

5. Žalovaná poukázala na to, že proti tomuto uzneseniu podala odvolanie v ktorom namietala, že uznesenie rovnakého znenia ako napadnuté uznesenie bolo Okresným súdom Prešov v prejednávanej dedičskej veci na základe žiadosti dedičky I. T. už raz vydané (Uznesenie sp. zn. 35D 122/2012 zo dňa 3.9.2013), a že na jeho základe podala dňa 16.9.2013 žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žalobu o určenie absolútnej neplatnosti závetu, ktorou sa domáhala určenia, že listina - testament zo dňa 1.7.1997 spísaný poručiiteľkou je absolútne neplatný. Žalovaná dodala, že konanie bolo vedené Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 11C 241/2013, zmenou žaloby zo dňa 16.9.2013 sa žalobkyňa domáhala vyslovenia čiastočnej neplatnosti závetu poručiiteľky v časti, v ktorej opomenula žalobkyňu ako svojho plnoletého potomka, a že rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C 241/2013 zo dňa 27.11.2013 bolo určené, že závet poručiiteľky je v časti, ktorou opomenula poručiiteľka žalobkyňu ako svojho plnoletého potomka v rozsahu jej zákonného dedičského podielu, neplatný. Žalovaná ďalej uviedla, že preto (ako dedička v 1.rade) v podanom odvolaní žiadala zrušenia napadnutého uznesenia, nakoľko jeho vydanie súdom bolo podľa nej v rozpore so zákonom s poukazom na to, že lehota na podanie žaloby o spornom dedičskom práve má prekluzívny charakter, zmeškanie tejto lehoty nemožno odpustiť a nemožno ju poskytnúť opakovane. Ak teda dedič nevyužije poskytnutú lehotu na uplatnenie svojho práva na súde, nemožno mu dodatočne opakovane poskytnúť ďalšiu lehotu. Dedička v 2. rade (žalobkyňa) vlastným dispozičným úkonom zmenila predmet súdneho konania z vyslovenia absolútnej neplatnosti závetu na vyslovenie čiastočnej neplatnosti závetu z dôvodu opomenutia neopomenuteľného dediča a nevyužila tak súdom poskytnutú lehotu na dovolanie sa absolútnej neplatnosti závetu, a poskytnutie opakovanej lehoty na podanie žaloby o neplatnosť závetu súdom je podľa nej v rozpore so zákonom. O odvolaní žalovanej nebolo do dňa jej vyjadrenia rozhodnuté. Vzhľadom na to bolo podľa žalovanej zrejmé, že uznesenie (v dedičskej veci), ktorým súd odkázal žalobkyňu na podanie žaloby, nenadobudlo právoplatnosť, a žalobu zo dňa 9.12.2016 žalobkyňa podala neoprávnene, predčasne, bez toho, aby na to bola oprávnená na základe právoplatného uznesenia súdu. Vzhľadom na to navrhla, aby súd nevykonával vo veci zbytočné dokazovanie a obmedzil sa na skúmanie otázky naliehavého právneho záujmu žalobkyne na podaní žaloby. Podľa vyjadrenia žalovanej „z opatrnostných“ dôvodov a sudcovskej koncentrácie konania sa zároveň stručne vyjadrila aj k skutkovým okolnostiam uvedeným v žalobe.

6. V replike k vyjadreniu žalovanej zo dňa 24.2.2017 žalobkyňa následne dopĺňala niektoré skutkové okolnosti o jej stanoviskách k závetu v priebehu konania pred súdnym komisárom, k procesným námietkam žalovanej o neprípustnosti žaloby sa však nevyjadrila.

7. Písomným podaním zo dňa 25.8.2018 žalovaná súdu oznámila, že uznesenie súdu 1. Inštancie (ktorým bola žalobkyňa na podanie žaloby odkázaná), bolo po preskúmaní jej odvolania potvrdené uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.5.2017, sp. zn. 18Cod/2/2017, avšak uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.5.2018, sp. zn. 7Cdo/227/2017 bolo toto uznesenie Krajského súdu zrušené s odôvodnením, že ak dedič odkázaný dedičským súdom na podanie žaloby podľa § 175k ods. 2 O.s.p. (dnes podľa § 194 ods. 2 CMP) žalobu v určenej lehote podal, následne sa ale pričínil o taký výsledok ním iniciovaného konania, pri ktorom spor o všetkých skutočnostiach významných pre rozhodnutie o dedičskom práve odstránený nebol, poskytovanie mu novej lehoty na začatie ďalšieho konania (ako ani opätovné prerušovanie konania o dedičstve za tým účelom) nie je možné. Žalovaná uviedla, že v dôsledku tohto uznesenia Najvyššieho súdu SR (okrem iného) teda neexistuje právny dôvod, aby sa súd takouto žalobou zaoberal, tak ako to tvrdila aj v jej predchádzajúcich vyjadreniach.

8. Pri príprave pojednávania súd žalobkyňi následne oznámil, že na základe oznámenia žalovanej a skutočností známych súdu z jeho činnosti z pripojeného spisu v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 35D/122/2012 zistil, že uznesenie Okresného súdu Prešov 35D/122/2012-356 zo dňa 22.11.2016, ktorým súd v dedičskom konaní žalobkyňu odkázal na podanie žaloby (o určenie absolútnej platnosti resp. neplatnosti listiny s názvom Testament, ktorá bola spísaná a podpísaná vlastnou rukou poručiiteľky v V. 1.7.1997), bolo uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 21CoD/4/2018 - 423 zo dňa 21.12.2018 zrušené, a že vzhľadom na uvedené sa tak jej žaloba javí ako neprípustná a teda aj zjavne nedôvodná. Vzhľadom na to súd žalobkyňu zároveň vyzval, aby v zmysle ust. § 138 C.s.p. (zák. č. 160/2015 Z.z) z dôvodov hospodárnosti žalobu zobrala späť (ešte pred realizáciou ďalších procesných úkonov) tak, aby nedochádzalo k navyšovaniu zbytočných trov tohto konania. Žalobkyňa na to reagovala písomným

podaním zo dňa 14.5.2019, ktorým oznámila, že žalobu späť neberie a navrhuje, aby bola predvolaná na výsluch. K oznámeným skutočnostiam sa nevyjadрила.

9. Na prejednanie veci bolo nariadené pojednávanie, na ktorom žalobkyňa trvala na stanovisku, že závet je neplatný a vo veci je potrebné rozhodnúť. Žalovaná však vo vzťahu k tomu opätovne poukázala na to, že prejednanie žaloby je podľa jej názoru neprípustné vzhľadom na to, že uznesenie Okresného súdu Prešov, ktorým bola žalobkyňa odkázaná na podanie žaloby o určenie absolútnej neplatnosti závetu, bolo zrušené. Žalobkyňa sa k prípustnosti žaloby ďalej nijako nevyjadрила.

10. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ust. § 131 C.s.p., § 132 ods. 1 C.s.p., § 216 ods. 1 C.s.p., § 137 C.s.p., § 194 ods. 1 CMP, a dospel k nasledovným záverom.

11. V návrhovom konaní je výlučne na žalobcovi a jeho zodpovednosti čoho (akého práva) a na základe akých skutočností sa v súdnom konaní domáha. V zmysle ustanovenia § 132 ods. 1 C.s.p. musí žalobca v žalobe pravdivo a úplne opísať rozhodujúce skutočnosti, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok (povinnosť tvrdenia), teda vymedziť skutkové okolnosti, ktoré majú byť podkladom rozhodnutia, označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (dôkazná povinnosť), a uviesť žalobný návrh. Žalobným návrhom je súd viazaný. Žalobca teda procesne zodpovedá za to čo a prečo žaluje, a za výber a formuláciu procesných prostriedkov. Je preto zásadne vecou toho, kto navrhuje začatie konania, aby žalobu prispôbil po stránke formulačnej a obsahovej § 132 ods. 1 a § 137 C.s.p..

12. Ustanovenie § 137 C.s.p. stanovuje výpočet možných druhov žalôb. V súvislosti s eventuálnymi úvahami o prípustnosti (aj) iných žalôb súd pritom uvádza, tento výpočet je síce demonštratívny resp. exemplifikatívny (viď slovo „najmä“ v úvode tohto ustanovenia: „Žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o“), avšak uvedené neznamena, že sú prípustné žaloby akékoľvek, a pri analýze tohto ustanovenia je treba brať zreteľ aj na jeho systematický výklad a skutočný účel. Základným ustanovením C.s.p. objasňujúcim podstatu, zmysel a účel žaloby je totiž ust. § 131 C.s.p., podľa ktorého sa žalobou uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva, ktoré nadväzuje na ústavné právo na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde s tým, že podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon (článok 46 ods. 4 Ústavy SR). Následný (demonštratívny) výpočet týchto žalôb v systematicky nadväzujúcom ust. § 137 C.s.p. nie je uzavretý zjavne len preto, že život prináša rôzne situácie, ktoré nemožno vždy vopred predvídať, zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby ich upravoval všetky, a v praxi preto nemožno úplne vylúčiť aj iné (výnimočné) tam neuvedené prípady, kedy by súdna ochrana ohrozeného alebo porušeného práva bola opodstatnená (v zmysle zásady zákazu denegatio iustitiae). Uvedený demonštratívny výpočet žalôb však ale nič nemení na tom, že tie žaloby, ktoré zákonodarca v rámci toho v zákone aj z ich podmienkami výslovne uviedol (v ustanovení § 137 C.s.p. vymedzené typy žalôb) sú prípustné len za tam (zákonom) stanovených podmienok.

13. V nadväznosti na to by teda malo byť zrejmé, že účelom ust. § 137 C.s.p., a slova najmä v ňom, bolo nepochybne vymedziť najčastejšie typy žalôb a ich podmienky, a nie umožniť a pripustiť úplne akékoľvek ľubovoľné žaloby bez stanovených podmienok. Vyplýva to napokon aj z formálnej a gramatickej logiky toho, že ak sú stanovené niektoré typy žalôb (a pri nich ustanovené aj osobitné podmienky ich prípustnosti), iné žaloby sú logicky (argumentum a contrario) možné len vtedy, ak nespádajú do žiadnej z vymedzených kategórií, a nie vtedy, ak do vymedzenej kategórie síce spadajú, a „len“ nespĺňajú podmienky ich prípustnosti. Podmienka (stanovené pravidlo) sa totiž vzťahuje na všetky situácie, ktoré napĺňajú jej hypotézu (hypotézu pravidla právnej normy). Inak (pri zjavne nesprávnej opačnej logike) by bolo uvedené ustanovenie (o obmedzenej prípustnosti určovacích žalôb) obsolentné, a stanovené podmienky by nemali žiaden význam - nakoľko absolútne vždy by bolo možné povedať, že sa jedná napr. o inú určovaciu žalobu mimo rámca tam uvedených určovacích žalôb (ktoré pritom v zákone nie sú vymedzené žiadnym zužujúcim určením), na ktoré sa tak obmedzenie nevzťahuje. Možnosť podať aj inú určovaciu žalobu - mimo zákonom stanovených podmienok - by bola teda logicky správna len vtedy, ak by boli určovacie žaloby so svojimi podmienkami v ustanovení § 137 C.s.p. určené špecificky - teda ak by sa napríklad tieto pravidlá mali vzťahovať len na niektoré vymedzené určovacie žaloby, stanovené nejakým konkrétnym užším vymedzením (len v nejakom osobitnom druhu spoločenských vzťahov - napr. len na žaloby v obchodných veciach), a nie všeobecne a široko, vzťahujúc sa tak (aj so svojimi podmienkami) na všetky určovacie žaloby tak, ako je tomu dnes. Ak sú teda pri jednotlivých

druhoch žalôb zároveň vyjadrené aj podmienky ich prípustnosti, a žaloba spadá do ich vymedzenia (je naplnená hypotéza právnej normy), musia sa tieto podmienky ich prípustnosti aj aplikovať.

14. V danom prípade sa žalobkyňa žalobou zo dňa 9.12.2016 domáha určenia, že ňou označený závet je absolútne neplatný. Je nepochybné, že ide požiadavku (žalobu) o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) C.s.p. (neplatnosti právneho úkonu), t.j. skutočnosti, s ktorou zákon spája právne následky - napr. najmä úplnú absenciu s týmto právnym úkonom (závetom) inak spojených osobitných dedičských práv. „Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami“ (in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 505). V zmysle tohto ustanovenia (pre procesnú prípustnosť takejto žaloby) je však nevyhnutné, aby možnosť takejto žaloby (vrátane jej prípadných podmienok) vyplývala z osobitného predpisu (inak takáto žaloba prípustná nie je). V súvislostiach tohto prípadu (v nadväznosti na odôvodnenie žaloby - poukazom na pochybnosti súvisiace s dedičským právom) sa pritom javí, že osobitným predpisom, umožňujúcim podať obdobnú žalobu, by mohlo byť jedine ust. § 194 CMP. „Žaloby vyvolané sporom o dedičské právo, ktorý vznikol v priebehu konania o dedičstve, sú žalobami o určenie právnej skutočnosti. Ich procesná prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 194 CMP. ... Žalobný návrh (pozn. konajúceho súdu: a jeho prípustnosť) je v týchto prípadoch vymedzený uznesením dedičského súdu.“ (in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 506).

15. Ustanovenie § 194 CMP však možnosť (prípustnosť) takejto žaloby (o určenie spornej skutočnosti súvisiacej s dedičským právom) súčasne viaže výlučne priamo na uznesenie dedičského súdu - ktorým súd (po márnom pokuse o zmier) toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, odkázal, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Žalobu, aby sa rozhodlo o určení (v dedičskom konaní) spornej skutočnosti teda možno podať, len ak tak určuje osobitné uznesenie dedičského súdu, a len za podmienok určených súdom v takomto uznesení (v stanovenej lehote). V prípade, že takéhoto uznesenia niet, alebo je žaloba podaná mimo jeho rámca či po stanovenej lehote, tak takáto žaloba (argumentum a contrario) teda prípustná nie je (možnosť požadovať aby sa rozhodlo o určení tejto právnej skutočnosti z osobitného predpisu nevyplýva).

16. V prejednávanej veci bolo pritom zistené, že uznesenie Okresného súdu Prešov č.k. 35D/122/2012-356 zo dňa 22.11.2016 (v čase podania žaloby neprávoplatné), na základe ktorého žalobkyňa zrejme žalobu podala (keďže uznesenie neoznačila dátumom, ale iba spisovou značkou konania dedičského konania), ktorým ako dedičský súd v dedičskom konaní žalobkyňu odkázal na podanie žaloby na určenie absolútnej neplatnosti závetu, bolo zrušené, a zároveň že jej žaloba o absolútnu neplatnosť závetu bola podaná po (dávnom) uplynutí lehoty na podanie takejto žaloby určenej predchadzajúcim uznesením dedičského súdu pod sp. zn. 35D 122/2012 zo dňa 3.9.2013 (na základe ktorého, v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 11C/241/2013, žalobu dokonca raz už aj podala). Aktuálna možnosť žalobkyne požadovať (žalobou), aby súd rozhodol o určení ňou požadovanej právnej skutočnosti (absolútnej neplatnosti závetu) tak zo žiadneho (osobitného) predpisu nevyplýva, táto žaloba je teda v zmysle ust. § 137 písm. d) C.s.p. a contrario neprípustná, a preto ju súd zamietol.

17. O náhrade trov konania súd rozhodoval v zmysle ust. § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

18. Dôvody, pre ktoré by bolo možné úspešnej žalovanej jej vzniknuté trovy tohto konania s prihladnutím na postoj strán v tomto konaní v zmysle ust. § 257 C.s.p. celkom výnimočne nepriznať a žiadať, aby ich znášala sama, súd nezistil. Strana, ktorá realizuje kroky k začatiu občianskeho súdneho konania, musí vždy zvážiť jeho začatie, a podľa všetkých okolností, priebehu konania a vyjadrení protistrany prípadne aj jeho predlžovanie resp. trvanie na podanom návrhu, a preto musí znášať aj dôsledky s tým spojené plynúce z jeho procesného neúspechu v konaní. V súvislosti s eventúálnymi úvahami o aplikácii tohto ust. pritom súd pre úplnosť poukazuje aj na výklad obsahovo obdobného ust. § 150 O.s.p. v rozhodnutí Ústavného súdu ČR pod sp. zn. IV. ÚS 3678/12, podľa ktorého „Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa aplikácie ustanovenia § 150 O.s.p., je nutné konštatovať, že sa jedná o procesné ustanovenie, ktorého použitie je výslovne na uvážení všeobecného súdu. Pokiaľ sa teda, či už obvodný alebo mestský súd rozhodol dané ustanovenie neaplikovať, nie je jeho povinnosťou toto akokoľvek zdôvodňovať. Dôvodom je tu predovšetkým tá skutočnosť, že ustanovenie § 150 O.s.p. je výnimkou zo všeobecného pravidla,

a pokiaľ nedôjde k aplikácii tejto výnimky, platí pravidlo všeobecné. Inými slovami povedané, povinnosť odôvodnenia nákladového výroku z uhla pohľadu ustanovenia § 150 O.s.p. by nastala až v prípade, žeby došlo k jeho aplikácii.“

19. Žalovaná bola v konaní úspešná v plnom rozsahu, a preto jej súd voči žalobkyni v zmysle ust. § 255 ods. 1 C.s.p. priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Podľa § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

20. Žalobkyňa v podanom odvolaní navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

21. Odvolateľka má za to, že procesná prípustnosť žaloby je daná, a žaloba mala byť vecne prejednaná.

22. Dedičské konanie, v ktorom vznikol spor bolo začaté v roku 2012 (sp.zn. Dnot29/2012, 35D122/2012).

23. Prechodné ustanovenia CMP a to § 396 ods. 1 znie „Konania o dedičstve začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.“

24. Pri prerušení dedičského konania sa rozhodovalo podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p., v spojení s ustanovením § 175k ods. 2 O.s.p., nie, ako tvrdí súd prvej inštancie podľa § 194 CMP. Preto ani odkaz súdu na predmetné ustanovenie nemôže byť vo veci rozhodujúci. Okresný súd Prešov preto nesprávne aplikoval ustanovenia právneho predpisu.

25. Podľa názoru odvolateľky O.s.p. žiadnym spôsobom nelimitoval podanie žaloby o spornom dedičskom práve, platnosti/neplatnosti závetu, na žiadne osobitné podmienky ani osobitný predpis.

26. Žaloba však už bola podávaná za účinnosti C.s.p., avšak osobitným predpisom, ktorým súd odkazoval na podanie žaloby bolo a stále je O.s.p., v zmysle ktorého sa naliehavý záujem na určení nepreukazoval, nakoľko sa prezumoval týmto osobitným zákonným ustanovením (§ 175k ods. 2 O.s.p.).

27. Rozhodnutie o prerušení dedičského konania o určení absolútnej neplatnosti závetu v zmysle ustanovení O.s.p. nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť (v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp.zn. 18CoD2/2017). Žaloba o určení absolútnej neplatnosti závetu podaná dňa 9.12.2016 mala teda svoj podklad a nebola bezcieľným uplatnením práv, naopak mala oporu v rozhodnutí tak Okresného, ako aj Krajského súdu podľa § 175k ods. 2 O.s.p. Zamietnutie žaloby bez jej vecného prejednanja, ak bola podaná za všetkých podmienok (navyše rozhodnutie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť), je prípadom degenatio justitiae a popretím princípov právneho štátu a spravodlivého súdneho konania.

28. Ani uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa názoru žalobkyne, nebránilo vecnému prejednaniu tejto žaloby. Rozhodnutie o trovách konania považuje za nesprávne, nezohľadňujúce výnimočné okolnosti prípadu.

29. Žalobkyňa v písomnom podaní označenom ako vyjadrenie k vyjadreniu žalovanej poukázala na to, že je nesprávny záver, že prípustnosť podania žaloby bola viazaná výlučne na uznesenie súdu. Žalovať neplatnosť závetu bolo možné bez ohľadu na stav dedičského konania. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť.

30. Ďalej uviedla, že tvrdenie žalobkyne, že tým osobitným právnym predpisom, ktorý ju mal oprávňovať podať žalobu je ustanovenie § 175k ods. 2 C.s.p. (a nie § 194 CMP, ako to uvádza súd prvej inštancie), je síce podľa jej názoru správne, avšak pre výsledok tohto súdneho sporu irelevantné. Žalobkyňa totiž nemohla byť vo veci úspešná, ani v prípade aplikácie ustanovenia § 175k ods. 2 C.s.p., nakoľko rovnako ako v prípade § 194 CMP aj ustanovenie § 175k ods. 2 C.s.p. viaže prípustnosť žaloby o určení na uznesenie dedičského súdu. Takéto uznesenie je však v čase rozhodovania súd prvej inštancie neexistovalo, nakoľko uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 22.11.2016, č.k. 35D122/2012 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.5.2017 sp.zn. 18CoD2/2017

boli zrušené v nadväznosti na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.5.2018 sp.zn. 7Cdo227/2017. Súd prvej inštancie preto správne uzavrel, že neboli naplnené podmienky prípustnosti určovacej žaloby predpokladané v ustanovení § 137 písm. d/ C.s.p.

31. Vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne žalovaná uviedla, že tvrdenie žalobkyne, v zmysle ktorého je nesprávny a formalistický záver súdu, podľa ktorého prípustnosť podania žaloby je viazaná výlučne na uznesenie dedičského súdu, je v rozpore s existujúcou právnou úpravou, (konkrétne s ustanovením § 137 písm. d/ C.s.p., v spojení s § 175k ods. 2 O.s.p. Z platnej právnej úpravy jednoznačne vyplýva záver, že podanie žaloby o určenie neplatnosti závetu je prípustné len v prípade, ak to vyplýva z osobitného predpisu, v tomto prípade z ustanovení O.s.p.), v zmysle ktorého dediča na podanie takejto žaloby odkáže súd prejednávajúci dedičstvo vo vydanom uznesení.

32. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobkyne nie je opodstatnené.

33. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

34. K odvolacím námietkam žalobkyne sa žiada uviesť nasledovné.

35. Odvolací súd sa nestotožňuje s právnym názorom odvolateľky vyjadreným v podanom odvolaní, a vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej, podľa ktorého je nesprávny záver súdu prvej inštancie, že prípustnosť podania žaloby bola viazaná výlučne na uznesenie dedičského súdu a žalovať neplatnosť závetu bolo možné bez ohľadu na stav dedičského konania.

36. Aj keď odvolateľka uvedené právne názory v podanom odvolaní a vyjadrenie k vyjadreniu žalovanej bližšie nešpecifikuje a nepodporuje argumentmi smerujúci k podpore svojho záveru o nesprávnej aplikácii právneho predpisu súdom prvej inštancie, čím bráni odvolaciemu súdu zaujať v prejednávanej veci relevantné stanovisko, je potrebné zo strany odvolacieho súdu uviesť nasledovné.

37. Samotná žalobkyňa v podanom odvolaní, v rozpore s prijatými právnymi názormi správne poukazuje na to, že aj napriek tomu, že žaloba bola podávaná za účinnosti C.s.p., osobitným predpisom, ktorý odkazoval na podanie žaloby bolo a stále je O.s.p. V zmysle O.s.p. sa naliehavý záujem na určení nepreukazoval, nakoľko sa prezumoval týmto osobitným zákonným ustanovením (§ 175 ods. 2 O.s.p.).

38. Uvedené názory sú súladné s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2Cdo108/2008 z 29.9.2009, v zmysle ktorého „Žaloba podaná v zmysle § 175k ods. 2 O.s.p., nie je určovacou žalobou v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., ale je žalobou na určenie právnej skutočnosti, pri ktorej naliehavý právny záujem vyplýva z právneho predpisu. Takáto žaloba preto nemôže byť zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ale iba vtom prípade ak vo veci bol na mieste postup podľa citovaného ustanovenia.

39. Už táto skoršia právna úprava upravujúca otázku žalovateľnosti podporuje závery súdu prvej inštancie podľa ktorých v tejto veci ide o požiadavku (žalobu) o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ C.s.p. a možnosť (prípustnosť) takejto žaloby (o určenie spornej skutočnosti súvisiacej s dedičským právom) súčasne viaže výlučne priamo na uznesenie dedičského súdu - ktorým súd (po márnom pokuse o zmier) toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné odkázal, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Žalobu, aby sa rozhodlo o určení (v dedičskom konaní) spornej skutočnosti teda možno podať, len ak tak určuje osobitné uznesenie dedičského súdu, a len za podmienok určených súdom v takomto uznesení (v stanovenej lehote).

40. Za stavu, ak súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil svoj záver o neprípustnosti žaloby v zmysle ustanovenia § 137 písm. d/ C.s.p. a v bodoch 17., 18. a 19. rozsudku dáva odpoveď aj na podstatné námietky odvolateľky - či prípustnosť podania žaloby bola viazaná výlučne na uznesenie dedičského súdu a či žalovať neplatnosť závetu je možné bez ohľadu

na stav dedičského konania, pričom odvolací súd sa so závermi súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožňuje, s prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

41. Odvolací súd považuje za správne aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania.

42. Dôvody pre ktoré by bolo možné žalovanej jej vzniknuté trovy tohto konania s prihliadnutím na postoj strán v tomto konaní v zmysle ustanovenia § 257 C.s.p., celkom výnimočne nepriznať a žiadať, aby ich znášala sama, ani odvolací súd nezistil.

43. Zároveň v odvolacom konaní úspešnej žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% podľa ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

44. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).